

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí evropský příkaz k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech

(2011/C 373/03)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

konzultace a je potěšen tím, že do konečného znění návrhu byly zapracovány téměř všechny jeho připomínky.

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 16 této smlouvy,

3. V tomto stanovisku evropský inspektor ochrany údajů stručně vysvětlí a rozebere aspekty návrhu z hlediska ochrany údajů.

s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na článek 7 a 8 této listiny,

II. ASPEKTY NÁVRHU Z HLEDISKA OCHRANY ÚDAJŮ

II.1. Činnosti související se zpracováním údajů podle navrhovaného nařízení

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů ⁽¹⁾,

4. Navrhované nařízení vytvoří evropský postup pro zajišťovací opatření, které umožňuje věřiteli („navrhovatel“) získat evropský příkaz k obstavení účtů (dále jen „příkaz“) bránící výběru či převodu finančních prostředků, jež má dlužník („odpůrce“) uloženy na bankovním účtu v EU. Smyslem návrhu je zlepšit současnou situaci, kdy dlužníci mohou v důsledku „nepružných, zdoluhavých a nákladných“ postupů snadno unikat donucovacím opatřením, neboť si své peníze rychle převedou z bankovního účtu v jednom členském státě do jiného ⁽⁴⁾.

s ohledem na požadavek na vydání stanoviska podle čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů ⁽²⁾,

5. Podle navrhovaného nařízení jsou osobní údaje různými způsoby zpracovávány a přenášeny mezi jednotlivými účastníky. Existuje podstatný rozdíl mezi dvěma situacemi. V prvním případě: situace, kdy je příkaz požadován před zahájením soudního řízení nebo kdy ještě v členském státě, kde má proběhnout vymáhání, nenastala vykonatelnost rozsudku, soudního smíru či veřejné listiny ⁽⁵⁾. V druhém případě: situace, kdy je příkaz požadován po vydání pravomocného rozsudku, soudního smíru či veřejné listiny.

VYDAL NÁSLEDUJÍCÍ STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Dne 25. července 2011 přijala Komise návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí evropský příkaz k obstavení účtů (dále jen „příkaz“) k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech ⁽³⁾.
2. V souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 byl návrh téhož dne, kdy byl přijat, zaslán evropskému inspektorovi ochrany údajů. Před přijetím návrhu proběhly neformální konzultace s evropským inspektorem ochrany údajů. Evropský inspektor ochrany údajů vítá tyto neformální

6. V první situaci jsou osobní údaje navrhovatele i odpůrce (identifikační údaje, údaje o bankovním spojení odpůrce, popis příslušných okolností a důkaz o jednání) předkládány navrhovatelem vnitrostátnímu soudu, před nímž má proběhnout řízení o věci samé podle platných pravidel o soudní pravomoci. Žádost se podává na formuláři uvedeném v příloze I k návrhu (viz čl. 8 návrhu).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 281., 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ Viz KOM(2011) 445 v konečném znění.

⁽⁴⁾ Viz důvodová zpráva k návrhu, s. 4.

⁽⁵⁾ Výraz „veřejná listina“ je definován v čl. 4 odst. 11 návrhu jako „písemnost, která byla vyhotovena nebo registrována jako veřejná listina v členském státě původu a jejíž pravost: a) se vztahuje na podpis i obsah listiny; a b) byla ověřena orgánem veřejné moci nebo jiným orgánem k tomu zmocněným“.

7. V druhé situaci zasílá navrhovatel osobní údaje odpůrce (identifikační údaje, údaje o bankovním spojení odpůrce a kopii rozsudku, soudního smíru nebo veřejné listiny) buď soudu, který vydal rozsudek či soudní smír, nebo u veřejné listiny příslušnému orgánu členského státu, v němž byla veřejná listina vydána, nebo přímo příslušnému orgánu v členském státě, v němž má být vymáhána. Žádost se podává na formuláři uvedeném v příloze I k návrhu (viz čl. 15 návrhu).
8. V obou situacích musí navrhovatel uvést všechny informace o odpůrci a jeho bankovním účtu (účtech), které jsou potřebné, aby banka (banky) mohla/y identifikovat tohoto odpůrce a jeho účet (účty) (viz čl. 16 návrhu). U fyzických osob to zahrnuje celé jméno odpůrce, název banky, číslo účtu (účtů), celou adresu odpůrce a jeho datum narození nebo číslo občanského průkazu či pasu. To vše je uvedeno ve formuláři v příloze I (viz bod 4.7 přílohy I). Jako volitelné datové pole je ve formuláři uvedeno telefonní číslo a e-mailová adresa odpůrce (viz bod 3 přílohy I).
9. Jestliže navrhovatel nemá k dispozici údaje o bankovních účtech odpůrce, může požádat příslušný orgán členského státu, v němž má probíhat vymáhání, aby mu poskytl potřebné údaje podle čl. 17 návrhu. Tento požadavek musí být uveden v žádosti o vydání příkazu a musí zahrnovat „všechny informace o odpůrci a jeho bankovních účtech, jež má navrhovatel k dispozici“ (viz čl. 17 odst. 1 a 2). Soud nebo vydávající orgán vydá příkaz a předá jej příslušnému orgánu členského státu, v němž má být vymáhán, přičemž ten použije „všech vhodných a přiměřených prostředků, jež jsou v členském státě výkonu k dispozici, za účelem získání informací“ (čl. 17 odst. 3 a 4). Metody získávání informací jsou následující: uložení povinnosti všem bankám na území daného státu sdělit, zda má odpůrce u nich vedený účet, a přístup příslušného orgánu k informacím v případě, že tyto informace mají v držení orgány veřejné moci nebo správní orgány v rejstřících nebo jinde (čl. 17 odst. 5).
10. V čl. 17 odst. 6 se zdůrazňuje, že informace uvedené v čl. 17 odst. 4 musí být „adekvátní účelu určení účtu či účtů odpůrce, relevantní a nikoli nepřiměřené a musí být omezeny na a) adresu odpůrce, b) banku nebo banky, u nichž má odpůrce vedený účet či účty, c) číslo účtu nebo čísla účtů odpůrce“.
11. Několik ustanovení návrhu předjímá přeshraniční výměnu informací včetně osobních údajů. Co se týče přenosu příkazu ze soudu nebo vydávajícího orgánu příslušnému orgánu v členském státě výkonu, tento se provádí pomocí formuláře, který je uveden v příloze II k návrhu (viz čl. 21 a 24 návrhu). Tento formulář obsahuje méně údajů o odpůrci, neboť zde není uvedeno jeho datum narození, číslo občanského průkazu či pasu ani jeho telefonní číslo nebo e-mailová adresa. Podle jednotlivých kroků popsanych v navrhovaném nařízení se zdá, že je to dáno tím, že již bylo nade vsí pochybnost zjištěno číslo účtu (účtů) odpůrce nebo že má tuto informaci zjistit příslušný orgán členského státu výkonu na základě článku 17 návrhu.
12. Článek 20 pojednává o komunikaci a spolupráci mezi soudy. Informace o příslušných okolnostech mohou být vyžádány přímo nebo prostřednictvím kontaktních míst Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci vytvořené rozhodnutím 2001/470/ES⁽¹⁾.
13. Do tří pracovních dnů po obdržení příkazu informuje banka příslušný orgán členského státu výkonu a navrhovatele pomocí formuláře, který je uveden v příloze III návrhu (viz čl. 27). Tento formulář vyžaduje stejné informace o odpůrci, jaké jsou uvedeny ve formuláři v příloze II. V čl. 27 odst. 3 je uvedeno, že banka může zaslat své prohlášení zabezpečeným prostředkem elektronické komunikace.

II.2. Požadavky na ochranu údajů

14. Různé činnosti při zpracování osobních údajů dle navrhovaného nařízení musí být prováděny při řádném dodržování pravidel ochrany údajů, jež jsou stanovena ve směrnici 95/46/ES, a ve vnitrostátní legislativě, která tuto směrnici provádí. Evropský inspektor ochrany údajů s potěšením konstatuje, že toto je zdůrazněno v bodě 21 preambule a čl. 46 odst. 3 návrhu. Evropský inspektor ochrany údajů rovněž vítá odkaz na článek 7 a 8 Listiny základních práv EU v bodě 20 preambule návrhu.
15. Některé informace o navrhovateli a odpůrci jsou pro správné fungování příkazu nepostradatelné. Pravidla ochrany údajů vyžadují, aby byly používány pouze takové údaje, které jsou přiměřené a skutečně nezbytné. Evropský inspektor ochrany údajů s potěšením konstatuje, že se Komise vážně zabývala přiměřeností a nezbytností zpracování osobních údajů pro účely předloženého návrhu.

(1) Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 25.

16. Ilustruje to v první řadě omezený seznam osobních údajů požadovaných dle čl. 8, 15 a 16 a dle příloh návrhu. Evropský inspektor ochrany údajů s uspokojením konstatuje, že se množství osobních údajů dle různých příloh, které upravují jednotlivé kroky v rámci příkazu, snižuje. V zásadě nemá evropský inspektor ochrany údajů žádný důvod se domnívat, že by požadované údaje zacházely nad rozsah toho, co je potřebné pro účely navrhovaného nařízení. V tomto směru má evropský inspektor ochrany údajů pouze dvě další připomínky.
17. První se týká údajů o adrese navrhovatele dle příloh k navrhovanému nařízení. Podle čl. 25 návrhu bude odpůrci doručen příkaz a všechny písemnosti předložené soudu nebo příslušnému orgánu s cílem získat příkaz, což zřejmě zahrnuje informace dle příloh I, II a III. Není zde žádná zmínka, že by navrhovatel měl možnost požádat o odstranění údajů o jeho adrese z jednotlivých písemností, než budou zaslány odpůrci. Protože mohou existovat okolnosti, kdy by odhalení adresy navrhovatele odpůrci mohlo představovat riziko, že na navrhovatele bude činen mimo-soudní nátlak ze strany odpůrce, evropský inspektor ochrany údajů navrhuje, aby zákonodárce uvedl v čl. 25 možnost, že navrhovatel může požádat o odstranění těchto údajů z informací poskytovaných odpůrci.
18. Druhá připomínka se týká volitelných datových polí v příloze I, tedy telefonního čísla a e-mailové adresy. Je třeba upřesnit, zda jsou tyto informace uvedeny jako datová pole, která lze použít, pokud chybí jiné kontaktní informace o odpůrci. Jinak zřejmě není žádný důvod, proč by měla být tato datová pole zachována.
19. Dalším dokladem toho, že se Komise vážně zabývala přiměřeností a nezbytností zpracování osobních údajů pro účely předloženého návrhu, je výslovný odkaz na zásadu nezbytnosti v čl. 16 a čl. 17 odst. 1 a čl. 17 odst. 6 návrhu. V článku 16 se hovoří o všech informacích „nutných“ k identifikaci odpůrce, v čl. 17 odst. 1 o „potřebných“ informacích a v čl. 17 odst. 6 se opakuje znění čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice 95/46/ES, kde je stanoveno, že údaje musí být adekvátní, relevantní a nikoli nepřiměřené. Evropský inspektor ochrany údajů je spokojen s těmito ustanoveními, neboť je z nich zřejmé, že se osobní údaje shromažďují v souladu se zásadou nezbytnosti. Článek 17 přesto vyvolává některé otázky.
20. Čl. 17 odst. 2 vyžaduje, aby navrhovatel předložil „všechny informace o odpůrci a jeho bankovních účtech, jež má navrhovatel k dispozici“. Toto je široká formulace, která by mohla předjímat přenos všech druhů údajů o odpůrci. Z tohoto ustanovení není zřejmé, že se tyto informace omezují na informace, které jsou nezbytné pro identifikaci odpůrce a určení jeho bankovních účtů. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje zahrnout do čl. 17 odst. 2 toto omezení.
21. Odkaz v čl. 17 odst. 4 na „všechny vhodné a přiměřené prostředky“ by mohl naznačovat způsoby vyšetřování, které závažným způsobem narušují soukromý život odpůrce. Ve spojení s čl. 17 odst. 5 je však zřejmé, že tyto prostředky jsou omezeny na dva postupy, které jsou popsány v bodě 9 tohoto stanoviska. Aby však nedocházelo k nepochopení rozsahu prostředků, jež mají příslušné orgány k dispozici, zákonodárce by mohl zvážit nahrazení odkazu na „všechny vhodné a přiměřené prostředky“ odkazem na „jeden ze dvou postupů uvedených v odstavci 5“.
22. Co se týče dvou postupů uvedených v čl. 17 odst. 5 písm. b), má evropský inspektor ochrany údajů otázky k druhému postupu. Tento postup se týká přístupu příslušného orgánu k informacím v případě, že tyto informace mají orgány veřejné moci nebo správní orgány v rejstřících nebo jinde. V příloze I k návrhu se odkazuje na „stávající veřejné rejstříky“ (viz bod 4 přílohy I). Pro účely upřesnění by mělo být vysvětleno, co přesně znamená čl. 17 odst. 5 písm. b) návrhu. Je třeba zdůraznit, že nejen shromažďované informace musí být potřebné pro účely navrhovaného nařízení; také postupy shromažďování těchto informací musí splňovat zásady nezbytnosti a přiměřenosti.
23. Co se týče přeshraničního přenosu údajů mezi jednotlivými zúčastněnými subjekty, evropský inspektor ochrany údajů zde nevidí žádný konkrétní problém z hlediska ochrany údajů. Pouze čl. 27 odst. 3 vyvolává některé další připomínky. Uvádí se zde, že banky mohou zaslat své prohlášení (na formuláři uvedeném v příloze III) zabezpečeným prostředkem elektronické komunikace. Je použit výraz „může“, neboť prostředek elektronické komunikace je alternativou zaslání prohlášení běžnou poštou. Vyplývá to z přílohy III. Smyslem čl. 27 odst. 3 je umožnit bankám použití prostředků elektronické komunikace, avšak pouze v případě, že tyto prostředky jsou zabezpečené. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje, aby zákonodárce toto ustanovení upřesnil, neboť stávající text by mohl být interpretován jako volitelné použití zabezpečených prostředků. Článek 27 odst. 3 by mohl být nahrazen textem: „Banka může zaslat své prohlášení prostřednictvím prostředku elektronické komunikace, pokud je tento prostředek zabezpečen v souladu s čl. 16 a 17 směrnice 95/46/ES“.

III. ZÁVĚR

24. Evropský inspektor ochrany údajů s potěšením konstatuje, že byly zváženy nejrůznější aspekty ochrany údajů, které souvisí s navrhovaným zřízením evropského příkazu k obstavení účtů. Oceňuje zejména uplatnění zásady nezbytnosti a odkazy na ni. Evropský inspektor ochrany údajů se však domnívá, že navrhované nařízení vyžaduje další zlepšení a upřesnění. Evropský inspektor ochrany údajů doporučuje:

- v článku 25 zvážit zařazení možnosti, aby navrhovatel mohl požádat o odstranění své adresy z informací poskytovaných odpůrci,
- odstranit z přílohy I volitelná datová pole (telefonní číslo a e-mailovou adresu odpůrce), pokud nebude prokázána jejich skutečná potřeba,
- omezit informace poskytované navrhovatelem podle čl. 17 odst. 2 na ty, které jsou potřebné pro identifikaci odpůrce a určení jeho bankovního účtu (účtů),

- zvážit nahrazení odkazu v čl. 17 odst. 4 na „všechny vhodné a přiměřené prostředky“ odkazem na „jeden ze dvou postupů uvedených v odstavci 5“,
- vysvětlit, co je míněno „stávajícími veřejnými rejstříky“ uvedenými v čl. 17 odst. 5 písm. b),
- přeformulovat čl. 27 odst. 3 takto: „Banka může zaslat své prohlášení prostřednictvím prostředku elektronické komunikace, pokud je tento prostředek zabezpečen v souladu s čl. 16 a 17 směrnice 95/46/ES“.

V Bruselu dne 13. října 2011.

Giovanni BUTTARELLI
zástupce evropského inspektora ochrany údajů